

Македонски:

Еколошко Друштво

„Вила Зора“

Велес

Стратешки план

За период од 15.01.2019 до 15.01.2024 година

16 септември 2018 година

Подготвено од:

Кире Кочов координатор на проекти

Даниела Петковска инженер за животна средина

Др. Ненад Коциќ специјалист по интерна медицина

Благодарност

ИНСТРУКЦИИ: Пополнете го делот за признанија со наведување луѓе кои помогнаа во подготовката на планот. Можете исто така да им се заблагодарите на корисниците / учесниците. Би сакале да им се заблагодариме на следните луѓе за нивниот придонес кон <insert> и подготовка на овој стратешки план: <Вметни имиња и наслови на луѓе за да се заблагодариме>.

Содржина:

1 Вовед

1.1 Накратко ЕД „Вила Зора“

1.2 Визија

1.3 Мисија

1.4 Вредности

2 Организациски профил

2.1 Тековен пристап

3 Контекст

3.1 Тековни предизвици

3.2 Засегнати страни во делот на дејствувањето на ЕД Вила Зора

3.3 Целни групи и целни области

3.5 Надворешни можности и закани

4 План

4.1 Стратешки приоритети

4.2 Стратешки цели

4.3 Стратешки резултати

4.4 Распоред на табелата за планирање

4.5 Пристапи / програми / активности

4.6 Мониторинг и евалуација

4.7 Комуницирање на резултатите со јавноста

5 додатоци

5.1 <Прилог Наслов>

5.2 <Прилог Наслов>

Вовед:

1. Накратко ЕД „Вила Зора“:

Досегашните активности на ЕД „Вила Зора“ Велес беа во склад со потребите на граѓаните и активистите на Градот Велес и неговата околина. Активностите беа насочена во делот на едукација, заштита и превентива на животната средина и решавање на еколошките проблеми кои беа наталожени уназад 40-тина години. Подоцна како поминуваа годините од редовите на оваа организација излегоа голем број на едуцирани активисти и борци за здрава животна средина. Организацијата започна поорганизирано дејствување и покажа конкретни резултати. Остварување на првобитната мисија затворање на најголемиот загадувач Топоилницата и борбата во периодот од 1989-2005 е нашиот најголемиот успех. Нашиот активизам беше слика на тоа како се градат капацитети на константен отпор кон загадувачот кој започна со десетици луѓе за после 16 години да биде масовен и дотогаш невиден отпор од 20 000 жители на Велес.

Тука не заврши нашата работа. Последиците од долгогодишната загаденост од Топилницата и новите индустриски инсталации кои се отворија во меѓувреме ни создаваат проблеми за кои ние и понатаму треба да делуваме. Наша определба е идното делување да ги следи тековните развојни планови на глобалните современи и авангардни друштва за заштита на животната средина, во склад со системот на Одржлив Развој.

Преку оваа стратегија ЕД „Вила Зора“ ги дефинира приоритетите и начините за решавање на проблемите во Општина Велес. Намерата е да останеме континуираново дослух со граѓаните од Општина Велес со нивната потреба за поздрава животна средина. Со таа цел, будно да ја следиме работата на институциите одговорни за носење и спроведување на законите од областа на животната средина, како и работењето на индустриски инсталации, потенцијални загадувачи во велешкиот регион.

Во остварување на нашата мисија и стратешки приоритети работиме со производители на храна (фармери), граѓаните, младите од Општина Велес во едуцирање и подигање на свеста во областа на животната средина. Преку вмрежување со слични граѓански организации ги прошируваме нашите активности и успешни модели и во други региони во Македонија.

Оваа стратегија како среднорочен план за делување на ЕД „Вила Зора“ е изготвена од членовите на друштвото, базирана на сознанијата добиени преку секојдневното директно комуницирање со граѓаните, престаниците од локалната власт, институциите, другите граѓански организации, и сите други засегнати страни со проблемите од областа на животната средина.

1.2. Визија на ЕД „Вила Зора“:

Заедница изградена врз принципите на одржлив развој на животната средина.

1.3. Мисија на ЕД „Вила Зора“:

Заштита и унапредување на животна средина и природа преку акции и едукација за подигање на јавна свест и учество во креирање на стратегии и јавни политики во одржлив развој на животната средина во Општина Велес и пошироко.

1.4. Вредности

Како една од најстарите невладини организации која постои 29 години, богатото искуство и знаење се најважните вредности кои организацијата ги поседува и негува. ЕД „Вила Зора“ е препознаена како една од најактивистичките друштва, но и како сериозен фактор при одлучувањето во областа на животната средина. Професионалноста на друштвото е одлика која ја доби уште во самите почетоци и константно опстојува и денес.

Во текот на своето работење, посветувајќи се на континуирана едукација и несебичното споделување на знаења, ЕД „Вила Зора“ континуирано обезбедува и развива експертиза негу своето членство ипошироко.

Препознатливоста на организацијата произлегува и од добрата екипираност и можноста да мобилизира критична маса потребна за успешни акции за заштита на животна средина. Довербата и почитта која ја ужива помеѓу граѓаните и граѓанскиот сектор, институциите на локално и државно ниво додава на угледот и моќта на оваа организација.

Дополнително, Организацијата не е подложна на политички влијанија, секогаш е независна и критички настроена за заштита на животната средина останувајќи доследна во остварување на својата мисија.

Во организацијата важат високи морални и етички норми базирани на убедувањата во вредностите на индивидуалната одговорност, личното вложување и залагање, како дел од алтруистички алтруизам.

2. Организациски профил

Организацијата датира од 1989 година, како прво здружение од овој тип во Република Македонија, а регистрирана официјално како граѓанско здружение од 1992 година. Почетоците беа активистички преку протести и едукација за подигање на јавната свест за последиците од загадувањето на топилницата. Тековно во организацијата работат 2 редовно вработени,

секојдневно се 15 активисти на одредени области, 50 волонтери и 350 членови кои се активираат по потреба.

Две главни области на делување се:

1. Заштита на животната средина, со подобласти:

- Заштита од отпад;
- Заштита на почва, вода, воздух;

2. Самоодржливост на заедницата со подобласти:

- Рурален развој
- Органско производство
- Производство на биодизел.

Досега, во овие области на делување организацијата учествувала и спровела голем број проекти со што дала голем допринос за подигање на јавната свест, за развој на културолошки и социолошки план, како и за грижа за почиста и поздрава животна средина.

Поконкретно, во последните десет години од работата на Вила Зора произлегоа 40-тина проекти. Дел од нив имаат едукациски карактер, дел се акции, а преку дел од активностите се вклучивме во донесување на стратешки планови и законски решенија за одржлив развој на општина Велес. Со остатокот од проектите се заложивме за создавање на услови за самоодржливост на заедницата. Меѓу најважните и највлијателните проекти се: „Ја сакам природата го сакам животот“, „Уредување на Младинскиот парк“, „Училишни дворови, рајски градини“, „Еко – природник“, „Збирка на меѓународни конвенции и протоколи“, „Еколошко едукативно катче“, „Локална Агенда 21 за општина Велес“, „Велес на велосипеди“, „Иницијатива за Прва ГМО слободна зона“, „Екологија-интернет-едукација“, „Зелена акција за Велес“, „Зелена платформа на Македонија“, „Иницијатива за донесување на закон за инсталација на тешка индустрија надвор од 5 км. од населено место“, „Македонија без ГМО“, „ЛЕАП за општина Чашка“, „Зелен пакет јуниор“, „Протест “ЕДЕН МОРА ДА СИ ОДИ” , иницијатива за формирање на „Зелената Коалиција“ и „Движењето на Екологисти на Македонија- ДЕМ“ и други проекти.

- Од областа Отпад и Почви, вода и воздух во тек следниве проекти: „Велес рециклира“, „Селекција на ПЕТ Амбалажа во Велес“, „Да ја спасиме почвата од загадување“, „Фиторемедијација на почвата во Велес“ и други проекти.
- Од областа пак на Самоодржливост на заедницата се следните проекти: „Локални иницијативи за поддршка на органско земјоделие“, „Велес - историја, култура, туризам, економија“, „Долен тек на река Бабуна и кањонот Пешти“, „Одржливост на граѓанските здруженија“ и други проекти.

За реализацијата на овие проекти Вила Зора доби поддршка од странски и домашни донатори, како што се: „Регионален Еколошки Центар“, „УНДП“, „Фондација за Отворено Општество на Република Македонија“, „Балканска Банка – Скопје“, „Министерство за култура на Р.М“, „Министерство за Животна Средина и Просторно Планирање на Република на Македонија“, „Македонски Центар за Меѓународна Соработка“, „Глобален Еколошки Фонд – СГП“, „Фондација и Институт Отворено Општество Македонија“, „Институт за Национална Демократија“, „ЦЕП-УСАИД Македонија“ и други.

Во делот на проектите од образовен карактер беа опфатени сите училишта во Општина Велес и тоа во 6 Основни училишта и 4 Средни училишта со вкупно окулу 7 000 деца.

Тие беа информирани и едуцирани за заштита и значењето на водата, воздухот, почвата и шумите. Исто така беа запознаени за проблемите со комуналниот отпад и потребата од селекција

и рециклирање на отпадот. Стварањето на навика кај младите за одговорно однесување кон животната средина, учествата во редовните годишни пошумувања и користење на еколошки превозни средства и други активности во контекст на заштитата и унапредувањето на животната средина.

Во делот на подигањето на јавната свест кај граѓаните на Градот Велес направени се 30 – тина акции, десетици протести, неколку блокади и постојано информирање на граѓаните преку медиумите, социјалните мрежи и промотивен материјал. Резултатите на последниот протест против Топилницата беа излезеност на целиот град против загадувачот.

Во делот на органското производство беа едуцирани 50 тина фармери и промовирани во градот како производители на здрава храна.

Во делот на акцијата Македонија против ГМО беа прогласени 7 Општини како ГМО слободни зони.

Во делот пак во учеството на ЕД „Вила Зора“ во подготовка на закони и стратегии има учествувано во 6 проекти. Резултати се усвоени стратегии на Општина Велес и Општина Чашка, промена и дополнување на неколку закони од областа на животната средина.

Во делот на Руралниот развој и Еко туризмот беа спроведени неколку проекти каде беа промовирани потенцијалите за развој на Еко Туризмот, како и можностите кои ги нуди овој сектор за развој на локалните рурални заедници. Од проектите произлегоа уреден простор во Кањонот Пешти, за организирани туристички тури, помагање на условите за заштита на загрозените видови птици (Египетскиот мршојадец и Црниот Штрк), како и промоција на Велес преку публикација, мултимедијално ЦД и електронска продавница (www.ekoturist.mk).

Во делот пак со справување од последиците од загадувањето од Топилницата спроведени се 3 проекти за деконтаминација и фиторемедијација на почва, од кои се опфатени 10 тина хектари обработена површина и едукација на 60 тина фармери.

Покрај забележаните резултати нашиот досегашен успех беше забележан и со следните награди и признанија:

- Пофалница за вкупните резултати во заштита и унапредување на животната средина во 1990 и 1991 година, доделена 1992 година од Координациониот совет на Движењето на екологите на Македонија
- “Знаеш ли колку си зелен”, 2003 година, за унапредување на јавната свест и развој на граѓанското општество, доделена од МЖСПП
- Награда за најдобар проект за 2004 година, за “Пристап кон Локална агенда 21”, за одржлив развој на општина Велес, доделена од НВО сектор од Велес
- Благодарница за несебично залагање, хуман гест и разбирање, 2005 година, доделена од Дневниот центар за деца со посебни потреби - Велес
- Награда за граѓанско општество и демократија за долгогодишен придонес за 2004 година, доделена од Македонски центар за меѓународна соработка
- Благодарница за придонес при реализација на програмските активности, 2006 година, доделена од ТВ Здравкин Велес
- Македонски центар за меѓународна соработка „Награда за граѓанско општество и демократија“ за долгогодишни достигнувања на полето на развојот на граѓанското општество и демократија во Р.М.

Награда за најдобро организирана организација во граѓанскиот сектор во Р.М. за 2015 година доделена од Француската Амбасада на Македонија.

2.1. Тековен пристап

Најчесто Вила Зора е препознавана преку активистичкиот пристап во борбата за здрава животна средина. Кога затајуваат надлежните институции активизмот и протестите се вонинституционалниот начин на соочување со проблемите. Но исто така, свесна за потребите за соработка со институциите, Вила Зора воспоставува здрави партнерски односи со локалните власти и институциите на начин што го прави достапен својот експертски капацитет при формирање на комисиии, креирање на политики и следење на законската регулатива поврзани со животната средина.

Како во примерот со ДЕМ и Зелената коалиција, често нашето делувањето бара иницијатива за вмрежување со другите граѓански организации со што се обезбедува омасовување на акциите за постигнување заеднички интереси. Кон ова придонесува и континуирано обезбедување и работа со волонтери преку активирање и едуцирање на подмладокот во Велес.

Понатаму, во насока на следење на трендови и воведување на нови практики на делување во областите, екологија, рурален развој и екотуризмот и заради обезбедување на најнова и тековна експертиза, организацијата континуирано ги гради своите внатрешни капацитети и соработува со надворешни експерти.

Организацијата одржува директен контакт со граѓаните, ја следи состојбата со животната средина во Велес, ја следи имплементацијата на законските решенија, стратегии, политики од областа на животна средина. На овој начин остануваме тековно информирани за потребите и потенцијалните проблеми со кои се соочуваат граѓаните на општина Велес.

3. Контекст

ЕД „Вила Зора“ во својата работа се придржува до постојните законски регулативи кои ја опфаќаат животната средина, дејствува кога не се спроведуваат законите од истата област од страна на институциите. Коректор на институциите поврзани од областа на животната средина, учествува во креирање на политики од областа на заштита на животната средина, во измена на законските регулативи кои не се делотворни и ефикасни.

Општина Велес има сериозни проблеми со загадувањето на воздухот, водата и почвата. Причината за оваа ситуација е:

- непланското инсталирање на индустриски капацитети во градската средина,
- старите и дотраени инсталации кои не ги задоволуваат еколошките норми
- незаконското работење на дел од нив кршејќи законите кој се однесуваат на заштитата на животната средина

Одговорноста за решавање на овие проблеми од кои е засегната животната средина е на институциите на локално и државно ниво, започнувајќи од министер и

градоначалник па се до одделни сектори за отпад, природа, индустриско загадување, води, амбиентален воздух и други.

Нивната пасивност и неделотворност е поврзаност со политиката и економскиот интерес кој ги прави нефункционални, неодговорни и толерантни кон загадувачите, а слабо обучените кадри се со ограничени капацитети.

Последиците од загадувањето во Општина Велес се: загаден воздух со концентрација на ПМ 10 честици многу пати над дозволеното, уништување на животинскиот и растителниот свет во водите, присуство на тешки метали во овошјето и зеленчукот одгледуван на велешките почви, урнати куќи од ерозијата на голите ридови околу градот Велес, зголемени здравствени проблеми и голем процент на смртни случаи кај жителите на град Велес.

Ние континуитано работиме на решавање на проблемите останати од предходно кои ги предизвикале загадувачите преку деконтаминација на повите. Моменталните проблеми настанати од непочитување на законите за заштита на животната средина ги решаваме со реакција во јавноста, подигнување на јавната свест, посочување на изворот на проблемот и последиците од него. Исто така реагираме и на институциите кои се одговорни да го решат овој проблем и на локално и на државно ниво.

Нашите реакции не застануваат тука. Ако и после сите овие наши напори немаме задоволителни резултати преку нашето членство и со поддршка на граѓаните и други невладини организации организирано делуваме преку масовни протести и блокади.

3.1. Тековни предизвици

Организацијата во своето работење ќе го следи континуитетот во понатамошната соработка со институции, министерствата и секторите од локалната самоуправа.

Донесувањето на стратегија за деконтаминација на почва и потоа Закон за почви ќе биде дел од работата во иднина, како и спремноста на фармерите и нивната воља за понатамошна соработка ќе биде наш предизвик.

Дејствувањето на организацијата ќе биде и во делот на ограничените искуства на институциите како неинформираност, незаинтересираност и ограничени ресурси од страна на институции, локална самоуправа како и засегнатите Министерства.

Организацијата ќе работи и на обезбедување на услови за работа бидејќи недоволен капацитет на опрема и простор за работа се проблемите кои ќе ги решаваме во тек.

Проблемите пак со прилив на средства за тековно работење на организацијата ќе ги решаваме преку сопствени извори од делот на средства од странски и домашни донатори, социјалното предприемство.

Обновување на ресурси за промоција на организацијата и нејзините активности, застарени алатки и потреба од нивно одржување и обнова ќе го направиме во соработка со подмладокот и сениорите и распределбата на должностите и активностите. Потреба од поделба на активности и работни задачи како и создавање на организациона шема ќе ја олесни работата на друштвото, но и ќе и помогне на организацијата во раководењето и управувањето.

Недостаток на политика за финансиско работење и човечки ресурси, политики на застапување, ќе бидат целите на кои организацијата во идниот период ќе се фокусира и ќе проба да ги реши.

Профилирање на персоналот по области ќе биде системско решение на понатамошната работа на друштвото.

3.2. Засегнати страни во делот на дејствување на Вила Зора

Во работењето на друштвото учествуваат како засегнати страни Општина Велес преку соработка со Инспекторатите околу заедничко делување во областа на екологијата и заштитата на животната средина, соработка со локалната единица за земјоделие, соработка со одделот за развој на туризмот, и др. подрачни сектори.

Додека пак институционално на државно ниво, Министерството за животна средина и просторно планирање - МЖСПП, Министерство за Економија, Министерството за шумарство и водостопанство – МЗШВ, преку соработка во различни сектори како што се: сектор за отпад, за води, за природа, за животна средина, за индустриско загадување, државен инспекторат и други.

Соработката со невладините граѓански организации остварена преку вмрежување, омасовување и заедничките активности за постигнување на заеднички интереси е неминовна.

Граѓаните на општина Велес, преку креирање на заеднички ставови и мислења во областите во кој делуваме, и штитењето на општите интереси и загарантирани права не врзува во нашето заедничко застапување.

Бизнис секторот, како засегната страна е дел од взаемното помагање во реализација на проекти од општ интерес. Фармерите, соработка во областите од заеднички интерес како што се производство на здрава храна, и обезбедување на чиста животна средина во одржлив развој се деловите кои не спојуваат.

Соработка со различни експерти од повеќе области заради квалитетни изведби на проектите е потребата од понатамошна клучна соработка.

Граѓаните на РМ како суштински дел од нашата работа се делот од засегнатите страни. Преку споделување на нашите искуства со пошироката јавност заради посериозно разбирање на нашата улога во општеството ќе овозможиме појасна слика за нашата работа и борба за здрава животна средина.

Соработката со професионални фирми специјализирани во области од наш интерес, се потреба која нас ни користи заради стручноста и тежината во спроведувањето на активностите на друштвото.

Донаторите пак се дел од потребата за квалитетен опстанок и развој на друштвото и негувањето на соработката во иднина ќе биде клучна.

3.3. Додека пак целни групи и целни области се:

3.3.1. Целни групи

Во целни групи пак се: Граѓаните на општина Велес и на Р.Македонија, организациите, институциите и училиштата, советот на општина Велес, секторот за животна средина и Локален Економски Развој, бизнис секторот, индустриите, министерствата, државен секретар и министрите, институтот за јавно здравје, фармерите, даватели на угостителски и туристички услуги и други.

3.3.2. Географски целни области предвидени за активности

Целните области на делување на друштвото се: Општина Велес, реоните околу градот Велес (Башино село, Речани, езеро Младост, Штипски пат и Караслари), Општина Кавадарци – село Возарци, Општина во Скопје -Стајковци, Општина Тетово-село Слатино, и други општини од РМ.

3.4. Надворешни можности и закани:

Можности:

Се со цел подобрување на работењето на организацијата ги лоцираме следниве можности: Поволни услови за формирање на фирма за одржливост на организацијата, Зајакнување на ИТ капацитетите во организацијата преку подмладокот и сениорите експерти во својата област, Моожност за почеста и подобра соработка со меѓународни институции, организации и донатори, училишта, Доопремување и проширување на просторот и опремата за работа преку соработка со општината, Моожност од придонес од

активисти и експерти, Актуелизирање на екологијата на национално ниво, Советодавни професионални услуги од областа на екологијата.

Закани:

Некооперативност и пасивност на институциите, слабо обучени кадри со ограничени капацитети во единиците-секторите на локалната самоуправа, слаба достапност и често мењавање на министрите по министерствата, недоволно достапни информации за состојбите со загадувањето по области во Република Македонија, немање законска регулатива за заштита и деконтаминација на почви, корупција во надлените органи на локално и национално ниво, намалување на интересот кај луѓето за вклучување во НВО секторот, слаба едукација кај фармерите итн. се можните закани за понатамошното работење на нашата организација.

4. План и програма

4.1 Стратешки приоритети

- **Стратешки приоритет 1.**

Решавање на последиците од долготрајно загадување

- **Стратешки приоритет 2.**

Институционален развој на организацијата – подобрување на одржливоста на организацијата

- **Стратешки приоритет 3.**

Придонес кон воспоставување одржливи рурални средини

- **Стратешки приоритет 4.**

Вмрежување и поддршка на иницијативи за решавање на клучни прашања поврзани со загадувањето

4.2 Стратешки цели

- **Стратешки приоритет # 1**

Решавање на последиците од долготрајно загадување

Стратешка цел 1.1.: **Деконтаминација на почвата, подобрен квалитет на почвата**

Стратешка цел 1.2.: **Регулатива за квалитет на почва**

- **Стратешки приоритет # 2**

Институционален развој на организацијата – подобрување на одржливоста на организацијата

Стратешка цел 2.1. **Формирање на структури во еколошките секции во основните и средните училишта кои понатаму ќе работат како подмладок на еколошкото друштво.**

Стратешка цел 2.2. **Формирање на совет на искусни професионални личности од професионални области (еко сениори) кои ќе се вклучат како експерти во друштвото.**

Стратешка цел 2.3. **Формирање на специјализирани оддели кои ќе работат во ЕД Вила Зора:**

- **Оддел за подигање на еколошката свест и организирање на еколошки акции и формирање на Еко патроли**
- **Оддел за екотуризам**
- **Оддел за заштита на традиционалното производство на храна, органско производство и хуманитарно третирање на храната**
- **Оддел за енергетска ефикасност**
- **Оддел за одржлив развој**
- **Оддел за заштита на шумите, заштита од ГМО, заштита на загрозените видови на флора и фауна, за рехабилитација на деградирани подрачја**
- **Оддел за селекција и третман на отпад**

Стратешка цел 2.4. **Подобрено внатрешно управување**

Стратешка цел 2.5. **Развој на човечките ресурси (подмладок, експертиза)**

Стратешка цел 2.6. **Финансиска независност – услуги и извори на приходи**

Стратешка цел 2.7. **Надворешна експертиза**

- **Стратешки приоритет # 3**

Придонес кон воспоставување одржливи рурални средини

Стратешка цел 3.1. **Подобрени сместувачки капацитети зарурален туризам во велешкиот регион**

Стратешка цел 3.2. **Вмрежување во еден електронски систем и промоција на сите даватели на туристички услуги**

Стратешка цел 3.3. **Подобра пристапност до фондови за развој на туризмот**

- **Стратешки приоритет # 4**

Вмрежување и поддршка на иницијативи за решавање на клучни прашања поврзани со загадувањето

- Стратешка Цел 4.1.: **Формирање на мрежи и коалиции**
- Стратешка Цел 4.2.: **Градење поддршка**

4.3 Стратешки резултати

• Стратешка цел # 1.1

- Цел 1.1. Деконтаминација на почвата, подобрен квалитет на почвата
  - Резултат 1.1.1: делумно исчистена почва
    - # Активност 1.1.1.1: Фиторемедијација на почва преку садење на билки фиторемедијатори.
    - # Активност 1.1.1.2: Фиторемедијација преку мешање на почвата со минерали апсорбери.
  - Резултат 1.1.2: здрави производи (зеленчук, овошје)
    - # Активност 1.1.2.1: Органско производство
- Цел 1.2.: Регулатива за почви
  - Резултат 1.2.1: Закон за почви и соодветна законска регулатива за квалитет на почва
    - # Активност 1.1.1.1: Вклучување во изработката на законот за почви
- 4. Стратешка цел 1.3: Селекција на отпад
  - Резултати 1.3.1: Собирање и класификација на разни видови на отпад
    - # Активност 1.3.1.1: Проекти за едукација за селекција на отпад
  - Резултати 1.3.2: Намалување на комунален отпад деоиниран во депонија
    - # Активност 1.3.2.1: Организирање на собирање на селектиран отпад
- 5. Стратешка цел 1.4. Спречување на ерозија и почист воздух на Велес
  - Резултати 1.4.1: Намалена ерозија и почист воздух во Велес
    - # Активност 1.4.1.1: Организирани плански пошумувања на околината на Велес

• Стратешка цел # 2.1

- Цел 2.1. Подобрено внатрешно управување
  - Можен резултат 2.1.1: Воспоставени организациски политики, структура на председателство
    - # Активност 2.1.1.1: Реорганизација на структурата на друштвото
- Цел 2.2.: Развој на човечките ресурси (подмладок, експертиза)
  - Можен резултат 2.2.1 : Сегментација и распределба на активности во проектните области,
    - # Активност 2.2.1.1: Формирање на работни групи и распределба на одговорностите.
  - Можен резултат 2.2.2: Искористување на сениорите на нивните знаења и долгогодишни искуства
    - # Активност 2.2.2.1: Избор на раководни структури во сениорите и во Јуниорите членови на Еколошкото Друштво

6. Цел 2.3.: Финансиска независност – услуги и извори на приходи
- Можен резултат 2.3.1: Независност во изворот на приходи за Еколошкото Друштво преку социјално претприемништво;
    - # Активности 2.3.1.1: Формирање на социјално претпријатие за потребите на друштвото.
  - Можен резултат 2.3.2: Воспоставување на сигурни финансиски извори од донатори и фондации од засегнатите области;
    - # Активности 2.3.2.1: Истражување, следење на објави за донации
    - # Активност 2.3.2.2: Активно учество во промоција на друштвото
- Цел 2.4. Подобро внатрешно управување
- Можен резултат 2.4.1 : Сегментирање на активностите и распределба на должностите спрема интересот на членовите
    - # Активност 2.4.1.1: Формирање на оддели во друштвото
    - # Активност 2.4.1.2: Стручни и професионални создадени работни групи кои независно ќе работат во областите за кои се назначени
7. Цел 2.5. Развој на човечките ресурси (подмладок, експертиза)
- Можен резултат 2.5.1: Формирани и структурирани работни тела во склоп на друштвото.
- # Активност 2.5.1.1: Формирање на совет на млади екологисти преку секциите во основните и средните школи и делегирање на по еден преставник во Еколошкото Друштво „Вила Зора“.
  - # Активност 2.5.1.2: Формирање на работно тело на подмладокот и делегирање на еден избран представник од подмладокот како представник на подмладокот во председателството на друштвото.
  - # Активност 2.5.1.3: Формирање на работно тело на сениори експерти членови на друштвото и нивен представник како член на сениорите во председателството на друштвото.
8. Цел 2.6. Финансиска независност – услуги и извори на приходи
- Можен резултат 2.6.1: Обезбедување на сигурни извори на средства за самостојно функционирање на друштвото.
- # Активност 2.6.1.1: Консолидација и продолжување на проектот за производство на Био Дизел.
  - # Активност 2.6.1.2: Изноаѓање на финансии за комплетирање на проектот за социјално претприемништво преку развој на екотуризмот

Активност 2.6.1.3: Обезбедување на финансиски извори од странски донатори за непречено функционирање на друштвото неговото тековно работење, експертиза и професионална правна помош.

9. Цел 2.7 Надворешна експертиза

Можен резултат 2.7.1 : Стручна и комплетна документација за потребите на проектите во Еколошкото Друштво

Активност 2.7.1.1: Истражување на јавното мислење

Активност 2.7.1.2: Стручна комуникација и размена на мислења со експерти

• Стратешка цел # 3.1

- Цел 3.1.Подобрени сместувачки капацитети за рурален туризам во велешкиот регион
  - Можен резултат 3.1.1 : Едукација на персоналот во сместувачките капацитети во руралните подрачја во велешкиот регион
    - # Активност 3.1.1.1: Организирана едукација на потенцијалните даватели на услуги
  - Можен резултат 3.1.2 : Обезбедена техничка поддршка за хигена и кетеринг за сместувачките капацитети во руралните подрачја
    - # Активност 3.1.2.1: Формирање на фирма за кетеринг услуги
  - Можен резултат 3.1.3: Зголемена понуда на нови туристички атракции во регионот
    - # Активност 3.1.3.1: Промоција на туристичките атракции преку електронските медиуми
  - Можен резултат 3.1.4 : Зголемување на нови атрактивни сместувачки капацитети како и стандардизација на услугите
    - # Активност 3.1.4.1: Склучување на нови договори со потенцијалните даватели на услуги, како и категоризација на објектите кои ќе нудат услуги за сместување

• Стратешка цел # 3.2

- Цел 3.2.Вмрежување во еден електронски систем и промоција на сите даватели на туристички услуги
  - Можен резултат 3.2.1: Електронска промоција на туристички услуги
    - # Активности 3.2.1.1: Отварање на Туристичка Агенција (регистрање на ТА)
    - # Активност 3.2.1.2: Промоција на електронската продавница на глобалниот туристички пазар
  - Можен резултат 3.2.2: Продажба на туристички услуги преку електронската продавница

- Можен резултат 3.2.3: Зголемена понуда на туристички атракции во регионот
Активности 3.2.3.1: Воспоставување на деловна соработка со сите даватели на услуги од велешкиот регион
- Цел 3.3.Подобра пристапност до фондовите за развој на туризмот
  - Можен резултат 3.3.1: Подобрени капацитети на потенцијални давачи на услуги за пристап до фондови
Активност 3.3.1.1: Едукациски семинари за изготвување на бизнис планови за апликации во фондови за развој на туризмот
Активност 3.3.1.2: Експертска помош за апликација во разни фондови
- Стратешка цел # 4.1
  - Цел 4.1. Формирање на мрежи и коалиции
    - Можен резултат 4.1.1: Учество и здружување во сојузи на здруженија од областа на екологијата на државно ниво
Активност 4.1.1.1: Формирање на мрежни коалиции со сродни здруженија
    - Можен резултат 4.1.2: Учество во меѓународни организации од областа на екологијата
Активност 4.1.2.1: Вклучување во мрежни меѓународни организации од областа на екологијата
  - Цел 4.2. Градење поддршка
    - Можен резултат 4.2.1 : Поддршка од државни институции
Активност 4.2.1.1: Создавање на услови и посериозни односи со државните институции
    - Можен резултат 4.2.2: Поддршка од општински институции
Активност 4.2.2.1: Создавање на услови и посериозни односи со општински институции
    - Можен резултат 4.2.3: Поддршка од граѓански организации и здруженија
Активност 4.2.3.1: Создавање на услови за здрава соработка со различни граѓански организации и здруженија

4.4 Планирање распоред на табелата

Распоред на табели на приоритети, цели и резултати:

Стратешки приоритет 1: Решавање на последиците од долготрајно загадување

Стратешка	цел	1.1:	Резултат 1.1.1: делумно исчистена почва
-----------	-----	-------------	--

Деконтаминација на почвата, подобрен квалитет на почвата	Резултат 1.1.2: здрави производи (зеленчук, овошје)
--	--

Стратешка цел 1.2: Регулатива за почви	Резултат 1.2.1: Закон за почви и соодветна законска регулатива за квалитет на почва
Стратешка цел 1.3: Селекција на отпад	Резултати 1.3.1: Собирање и класификација на разни видови на отпад
	Резултати 1.3.2: Намалување на комунален отпад деоиниран во депонија
Стратешка цел 1.4: Пошумување на околината на Велес	Резултати 1.4.1: Пошумени ридови на Велес

Стратешки приоритет 2: Институционален развој на организацијата – подобрување на одржливоста на организацијата

Стратешка цел 2.1: Подобрено управување внатрешно	Резултат 2.1.1: Воспоставени организациски политики, структура на председателство
Стратешка цел 2.2: Развој на човечките ресурси(подмладок, експертиза)	Можен резултат 2.2.1 : Сегментација и распределба на активности во проектните области
	Можен резултат 2.2.2: Искористување на сениортите на нивните знаења и долгогодишни искуства
Стратешка цел 2.3:	Можен резултат 2.3.1: Независност во изворот на приходи за

Финансиска независност – услуги и извори на приходи	Еколошкото Друштво преку социјално претприемништво;
	Можен резултат 2.3.2: Воспоставување на сигурни финансиски извори од донатори и фондации од засегнатите области;
Стратешка цел 2.4: Подобрено внатрешно управување	Можен резултат 2.4.1 : Сегментирање на активностите и распределба на должностите спрема интересот на членовите
Стратешка цел 2.5: Развој на човечките ресурси (подмладок, експертиза)	Можен резултат 2.5.1: Формирани и структурирани работни тела во склоп на друштвото.
Стратешка цел 2.6: Финансиска независност – услуги и извори на приходи	Можен резултат 2.6.1: Обезбедување на сигурни извори на средства за самостојно функционирање на рдуштвото.
Стратешка цел 2.7: Надворешна експертиза	Можен резултат 2.7.1 : Стручна и комплетна документација за потребите на проектите во Еколошкото Друштво

Стратешки приоритет 3: Придонес кон воспоставување одржливи рурални средини

Стратешка цел 3.1. Подобрени сместувачки капацитети за рурален туризам во велешкиот регион	Можен резултат 3.1.1 : Едукација на персоналот во сместувачките капацитети во руралните подрачја во велешкиот регион
	Можен резултат 3.1.2 : Обезбедена техничка поддршка за хигена и кетеринг за сместувачките капацитети во руралните подрачја

	<p>Можен резултат 3.1.3: Зголемена понуда на нови туристички атракции во регионот</p>
	<p>Можен резултат 3.1.4 : Зголемување на нови атрактивни сместувачки капацитети како и стандардизација на услугите</p>
<p>Стратешка цел 3.2: Вмрежување во еден електронски систем и промоција на сите даватели на туристички услуги</p>	<p>Можен резултат 3.2.1: Електронска промоција на туристички услуги</p>
	<p>Можен резултат 3.2.2: Продажба на туристички услуги преку електронската продавница</p>
	<p>Можен резултат 3.2.3: Зголемена понуда на туристички атракции во регионот</p>
<p>Стратешка цел 3.3: Подобра пристапност до фондовите за развој на туризмот</p>	<p>Можен резултат 3.3.1: Подобрени капацитети на потенцијални давачи на услуги за пристап до фондови</p>

Стратешки приоритет 4: Вмрежување и поддршка на иницијативи за решавање на клучни прашања поврзани со загадувањето

<p>Стратешка цел 4.1: формирање на мрежи и коалиции</p>	<p>Можен резултат 4.1.1: Учество во сојузи на здруженија од областа на екологијата на државно ниво</p>
	<p>Можен резултат 4.1.2: Учество во меѓународни организации од областа на екологијата</p>
<p>Стратешка цел 4.2. градење</p>	<p>Можен резултат 4.2.1 : Поддршка од државни институции</p>

подршка	Можен резултат 4.2.2: Поддршка од општински институции
	Можен резултат 4.2.3: Поддршка од граѓански организации и здруженија

4.5 Пристапи / програми / активности

- изработка на стратешки план на здружението
- дефинирање на организациска структура согласно стратешки план
- стратегија за прибирање на финансиски средства
- дефинирање на постапка за административни процедури
- дефинирање на постапка за подготовка на предлог проекти
- креирање на систем за бенефиции и надоместоци за персоналот
- дефинирање на систем за обука на персонал и волонтери
- креирање систем за следење и оценување на квалитетот на работењето на персоналот и волонтерите
- сопствени канцеларии кои ќе одговараат на потребите на организацијата и обнова и дополнување на сопствената опрема
- стратегија за комуницирање со медиуми, институции и бизнис сектор

4.6 Мониторинг и евалуација

Процесот на развој на стратешкиот план започнува со процес на самооценување на моменталните капацитети на организацијата. Тој се состои од список на извештаи во рамки на неколку компоненти кои ја покриваат организациската област. Тие области се :

- Стратешко водство
- Човечки ресурси
- Финансиско раководење
- организациски процеси
- програмско раководење;
- инфраструктура и
- внатрешни организациски врски.

Проценката од секоја област е оценета од страна на членови на здружението. Крајната пресметка во просекот во одредени области ќе ја покажува моменталната состојба и ќе ја појасни кои се приоритетни области за интервенција во здружението. Врз база на приоритетните области се дефинираат и целите на развојниот план на здружението.

4.7 Комуникација на резултатите со јавноста

Комуникацијата и промоцијата на нашите активности се преку нашиот портал: фејсбук и веб страна, локалните и државните медиуми.